

правнику, не піддається підрахунку. Втім, у кожній з них юристу, незважаючи на вік необхідно приймати мудре, справедливе, законне рішення. Отже, адаптація молодого юриста до умов практичної діяльності має відбуватися в процесі професійної підготовки у ВНЗ шляхом цілеспрямованого, заздалегідь спроектованого формування соціально-професійної компетентності, під якою ми розуміємо інтегративне особистісне утворення знань, умінь, професійно значущих якостей, досвіду, що проявляється у соціальній зрілості, активності, морально-правовій відповідальності й забезпечує ефективність взаємодії юриста із соціальним середовищем, реалізацію соціальних цінностей в процесі юридичної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти. Київ : Знання, 2005. 375 с.
3. Яворська Г. Х. Соціально-професійна зрілість курсантів вищих закладів освіти МВС України : монографія. Одеса : ПЛАСКЕ ЗАТ, 2005. 408 с.

Отримано 05.03.2018

УДК 35.073.5:355.12

Марія Василівна БУРАК,

*старший науковий співробітник наукової лабораторії
з проблем кримінальної поліції навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ),
кандидат юридичних наук*

НЕЗАДОВІЛЬНИЙ РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНИЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Розглянуто питання щодо існування загроз у воєнній сфері та сфері безпеки державного кордону України. Запропоновано можливі шляхи забезпечення соціального і правового захисту військовослужбовців.

Статтею 1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року № 2011-ІІІ передбачено, що соціальний захист військовослужбовців – діяльність (функція) держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їх службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі. Це право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати

годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом [1].

Так, з метою впорядкування організації заходів соціального і правового захисту у Збройних Силах України (ЗСУ) Міністерством оборони України (МОУ) затверджено Інструкцію про організацію у ЗСУ соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та членів їхніх сімей, працівників ЗСУ [2]. Інструкція визначає порядок організації у ЗСУ роботи щодо реалізації державної політики з питань здійснення соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та членів їхніх сімей, працівників ЗСУ, а також створення сприятливих матеріально-побутових та соціально-правових умов для реалізації військовослужбовцями їх конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни.

Метою організації у ЗСУ соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей, працівників є забезпечення їхніх прав і свобод, пільг та соціальних гарантій, передбачених законодавством України (у тому числі у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших установлених законом випадках), задоволення матеріальних і духовних потреб особового складу органів військового управління, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій, підтримання сприятливого соціального клімату та соціальної стабільності у військових колективах, забезпечення статусу військовослужбовців у суспільстві, сприяння зростанню продуктивності праці, всемірній охороні трудових прав працівників.

Так, робота щодо соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей, працівників у ЗСУ здійснюється відповідно до визначених повноважень: командирами та начальниками всіх рівнів; військовими частинами; районними (міськими, районними у містах, об'єднаними районними, об'єднаними міськими) військовими комісаріатами; Київським міським, обласними військовими комісаріатами; органами військового управління ЗСУ; начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем ЗСУ та його заступниками; структурними підрозділами апарату Міністерства оборони України; Міністром оборони України та його заступниками; військовими службовими особами гарнізонів [2].

Загальне керівництво роботою щодо соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей, працівників здійснюється заступником Міністра оборони України (згідно з

розподілом обов'язків) через Департамент соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, а також заступником начальника Генерального штабу ЗСУ (згідно з розподілом обов'язків) через Головне управління морально-психологічного забезпечення ЗСУ.

Однак, не дивлячись на те, що законодавством передбачено соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей, вважаємо такий стан справ незадовільним, що навіть знайшло своє відображення у Законі України «Про основи національної безпеки України» [3]. Стаття 7 Закону визначає, що на сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в суспільстві, у воєнній сфері та сфері безпеки державного кордону України є незадовільний рівень соціального захисту військовослужбовців, громадян, звільнених з військової служби, та членів їхніх сімей.

Відтак, реформування системи забезпечення національної безпеки є одним з найактуальніших для держави питань сьогодення і визначено головним пріоритетом держави відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 [4].

У Стратегії зазначено, що першочерговою метою є реалізація реформи системи національної безпеки та оборони.

Головна мета – підвищення обороноздатності держави, реформування ЗСУ та інших військових формувань України відповідно до сучасних вимог та з урахуванням досвіду, набутого у ході антитерористичної операції, а також розвиток оборонно-промислового комплексу для максимального задоволення потреб армії.

Резюмуючи викладене вище хочеться відмітити, що наявність законодавства з питань соціального захисту військовослужбовців ще не є гарантією його безумовного виконання і належної реалізації його норм. Необхідно запобігти повторенню негативної практики минулого, а саме – відсутності відповідальності за невиконання законів та інших нормативно-правових актів, відсутності зв'язків між різними державними стратегічними і програмними документами.

Список бібліографічних посилань

1. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: закон України від 20.12.1991 № 2011-ХІІ // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12> (дата звернення: 21.02.2018).

2. Про затвердження Інструкції про організацію у Збройних Силах України соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та членів їхніх сімей, працівників Збройних Сил України : наказ М-ва оборони

України від 19.01.2016 № 27 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z04-16> (дата звернення: 21.02.2018).

3. Про основи національної безпеки України : закон України від 19.06.1993 № 964-І // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (дата звернення: 21.02.2018).

4. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» : указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 21.02.2018).

Отримано 25.02.2018

УДК 159.(075)

Ігор Олександрович ВІДЕНЄВ,

*доцент кафедри соціальної психології факультету управління та бізнесу
Харківської державної академії культури,
кандидат психологічних наук, доцент*

ПРАВОСВІДОМІСТЬ ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИКА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Правосвідомість співробітників правоохоронних органів як складна система обумовлює особистісний та професійний розвиток фахівця. Ми розглядаємо та обґрунтовуємо об'єктивний характер багатьох властивих її змістовних властивостей і функціональних проявів. Проведено аналіз характерних рис правосвідомості співробітників правоохоронних органів як одиничного прояву суспільної правосвідомості, та встановлення найбільш дієвих способів, прийомів, засобів, застосування яких дозволяє підвищити рівень системності правосвідомості співробітників правоохоронних органів. Розглядається можливість досить істотного підвищення ефективності функціонування правосвідомості співробітників правоохоронних органів за рахунок вирішення завдань, пов'язаних з активізацією інтегруючих його чинників, визначаючи можливі шляхи і засоби вирішення цих завдань.

Правова свідомість виступає опосередкованою ланкою між нормативно-правовими настановами і їх фактичним втіленням, і тому особливості її змісту і функціонування багато в чому визначають ступінь ефективності правового регулювання в цілому. Якщо для більшості індивідів правосвідомість є чинником, що детермінує ефективність задоволення ними власних потреб, то від правосвідомості людей, чия професійна діяльність носить юридичний характер, безпосередньо пов'язана з фактичним здійсненням, реалізацією правових засад, в чималому ступені залежить ефективність реалізації потреб і інтересів інших суб'єктів. Цією обставиною обумовлюється особлива значимість досліджень професійної правосвідомості та її особливостей в сучасних умовах.